

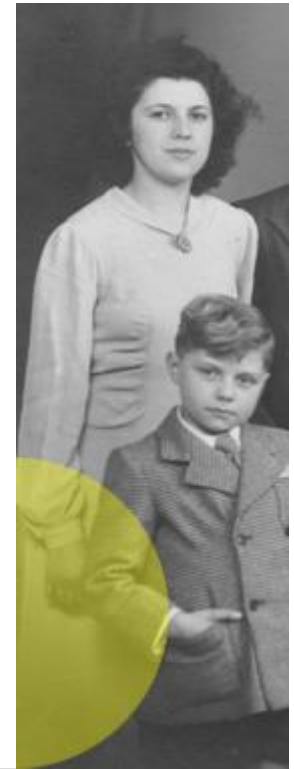
Historische Praktijk I: Moderne en Hedendaagse geschiedenis.

Familiegeschiedenis – ‘modernisering’ vanuit micro-perspectief

Inleiding

Titularis: Prof. dr. Gita Deneckere

M.m.v. OB Davy Verbeke

Inleiding

1. Modernisering: een problematisch concept?
2. *History from below*
3. Hoe een onderzoek opzetten?
4. Operationaliseren van de probleemstelling = taakomschrijving
5. Bronnen: een (hele) korte introductie
6. Praktische afspraken

Les Temps Modernes

9e année REVUE MENSUELLE n° 103

DIRECTEUR : JEAN-PAUL SARTRE

Juin 1954

WILLIAM FAULKNER. — Mississippi.
RENÉ LEIBOWITZ. — Le compositeur et son double.
GEORGE LAMMING. — Les Iles Fortunées (fin).

TÉMOIGNAGES

RHODA MILLER DE SILVA. — U.S. go home
AMÉDÉE PICHON. — Maville.

CHRONIQUES

JEAN-PAUL SARTRE. — Les peintures de Giacometti.
JEAN POUILLON. — Staline : catoblépas ou phénix?
JEAN-R. CLÉMENTIN. — Le comportement politique des
institutions catholiques au Viet-nam.
FRANÇOIS ERVAL. — Gottfried Benn ou la double vie des
intellectuels allemands.
RENÉE SAUREL. — Ionesco ou les blandices de la culpabilité.

NOTES

— *Les Livres*. JEAN CAU : « La Rose de Sable », par Henry de Montherlant. — COLETTE AUDRY : « Bonjour tristesse », par Françoise Sagan.
— *Le Théâtre*. RENÉE SAUREL : « André Antoline », par Michel Roussou.

— *Le cours des choses*. Lettre de l'antiémite.

Table des matières contenues dans le tome IX
(Juillet 1953 - Juin 1954)

Rédaction, administration : 30, rue de l'Université, Paris

- “[Modern Times](#)” versus “Les Temps Modernes”: twee verschillende betekenissen

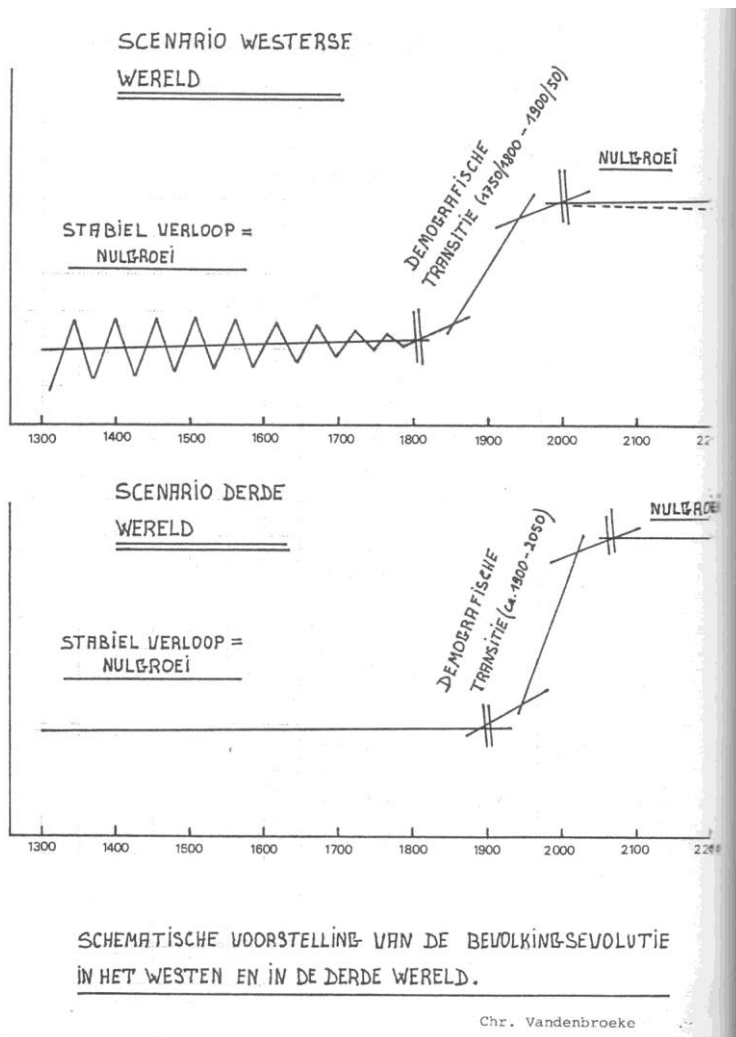
1. Modernisering. Een problematisch concept?

- Geheel van samenhangende maatschappelijke veranderingen die vanaf de 18^e eeuw hebben plaatsgevonden
- Politieke, culturele, economische en sociale veranderingsprocessen:
 - Van soevereine vorsten naar soevereine natiestaten
 - Overgang van standenmaatschappij naar een ander samenlevingstype
 - Urbanisatie en verandering solidariteitsverbanden
 - Scheiding publiek-privaat
 - Afbrokkelen religieus wereldbeeld en de opkomst van een seculiere cultuur
 - Pedagogisering
 - ...
- Problematisch concept: niet lineair, meerdere moderniteiten, associatie tussen moderniteit en vooruitgang

1. Modernisering: een problematisch concept?

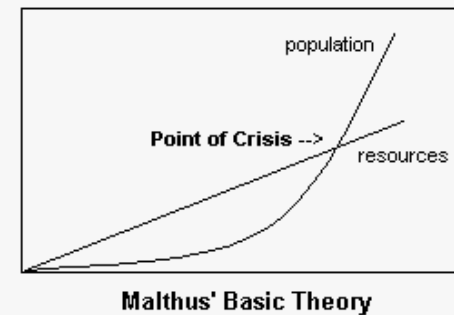
- Traject families koppelen aan bredere historische context en veranderingen die zich in de loop van de 19^e en 20^e eeuw hebben voorgedaan:
 1. Demografische transitie, industrialisering en verstedelijking (sociaaleconomisch)
 2. Alfabetisering, pedagogisering en secularisering (sociaal-cultureel)
 3. Democratisering, WO I en II (sociaal-politiek)

Demografische transitie

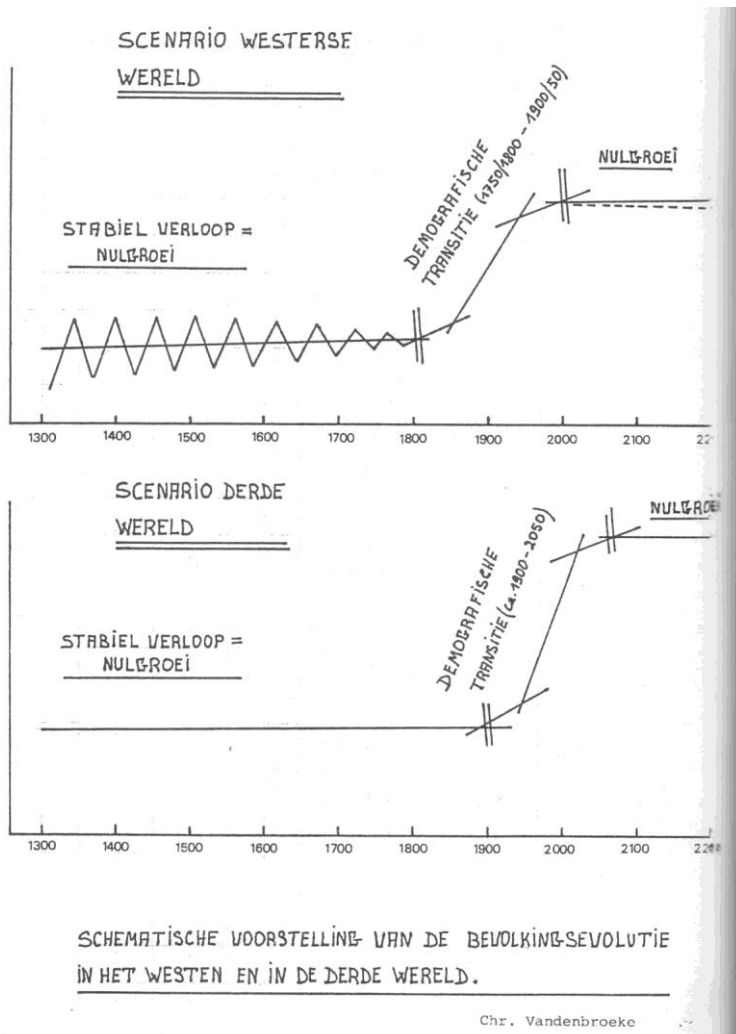
- 1^e fase: ME en AR: Immobilisme – “natuurlijk herstel”
 - Economische bloei: stijgt
 - Recessie: daalt
 - Hoge mortaliteit tijdens crisisperiodes

- Malthusiaans patroon:

- Oplossing: uitstel/afstel huwelijk, zelfbeheersing. Later: anticonceptie

Demografische transitie

- 2e fase: demografische transitie (1700/50-1900/50): ↑
- 3e fase: nulgroei

Demografische transitie:

- Integratie in één model
- !!! voor kritiek vatbaar:
 - simplificatie
 - geen instrument om te voorspellen
 - Eurocentrisch

Demografische transitie

- Regionale verschillen
 - Vlaanderen 'achter' op Wallonië
 - verband met andere moderniseringsprocessen
- **Twee periodes:**
 - 18de-begin 19e eeuw: nog steeds huwelijksuitstel wel daling van mortaliteit
 - tweede helft 19de eeuw: huwelijksleeftijd losgekoppeld van economische zelfstandigheid.
- Algemene tendens: jonger huwen, zonder geboortebeperking

Industrialisering en ontwrichting van de rurale samenleving

- Tweede helft achttiende eeuw: overwegend landelijke wereld
- Scheidslijn tussen stads- en plattelandsbevolking is zeer scherp
- Rurale overlevingsstructuren:
 - De meeste boeren werken zelfstandig, opbrengst wordt voornamelijk gebruikt om zelf te overleven (autarkisch systeem)
 - Het gezin is de eenheid van consumptie en productie

Ontwrichting: **proletarisering**

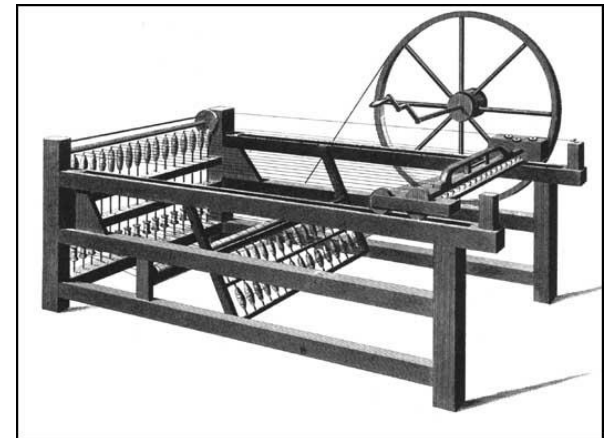
Industrialisering en ontwrichting van de rurale samenleving

- **Proletarisering** (loonarbeid) al ingezet in 18de eeuw en vroeger, hoogtepunt in 19de eeuw
- Specifiek voor Vlaanderen: versnippering van de grond.
 - Verklaring:
 - Demografie ?
 - Overerving ?
 - Expansie van de linnennijverheid !
- **Huisnijverheid:**
 - Putting out/Verlag systeem in combinatie met ‘perverse’ investeringen
 - Overlevingstrategie, ‘meest moordende van alle industrieën’
- Dit proces: **proto-industrialisering**.
- Verpaupering platteland. Indicatoren: behoeftigheid, massale plattelandsvlucht, hongerdood,...

Industrialisering

- Wat? Mechanisatie, arbeidsdeling, centralisatie in fabriekshallen
 - productiviteitstoename
 - groei BNP/capita
- Voorwaarden “take off”:
 - Aanbodzijde: kapitaal, arbeid, techniek, grondstoffen
 - Vraagzijde: grote(re) afzetmarkten, institutioneel kader

+ sociaal-culturele voedingsbodem

Spinning Jenny, 1764

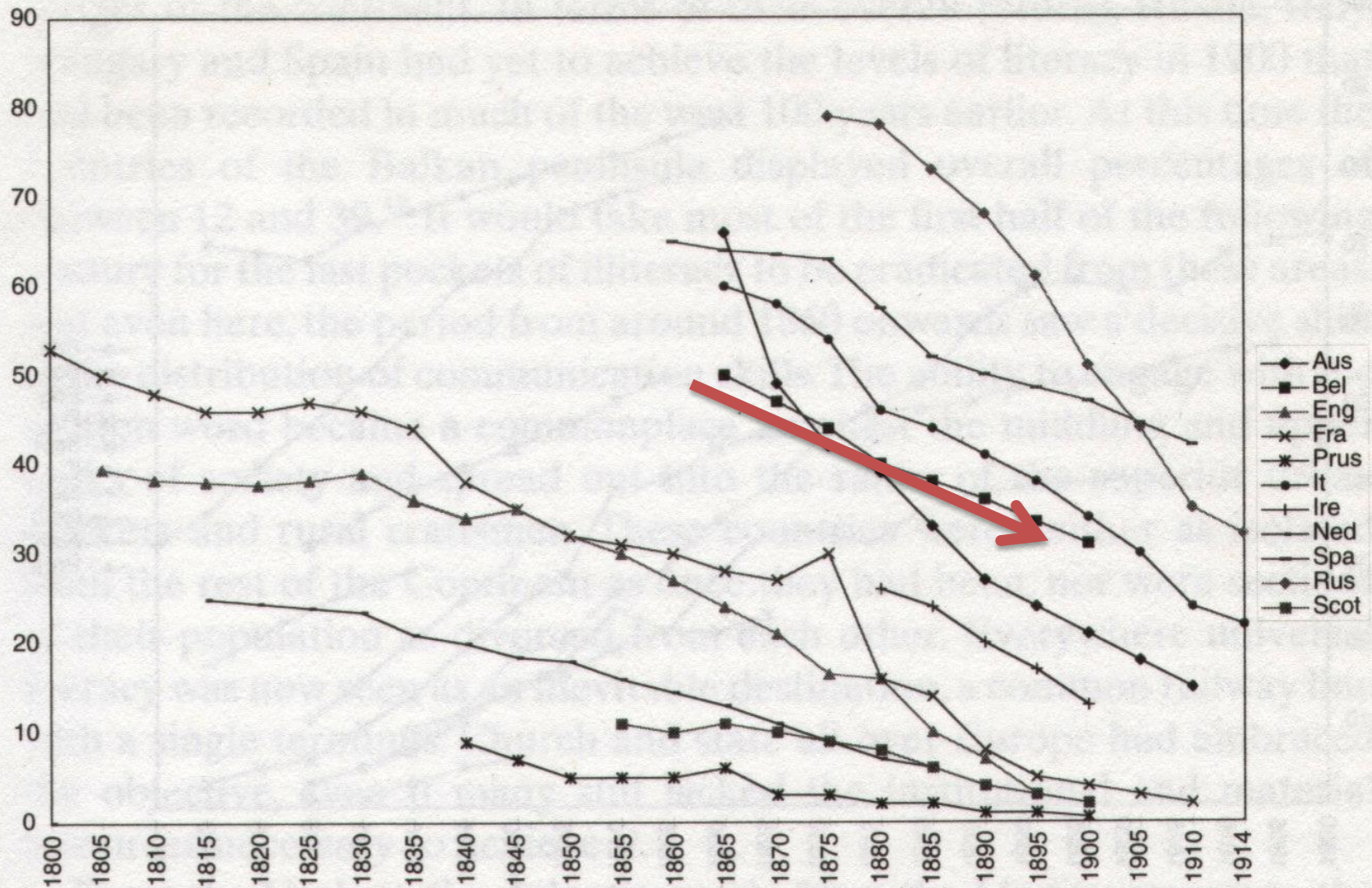

Figure 1.2 Male illiteracy in Europe, 1800–1914

Bron: David Vincent, 2000.

Kinderarbeid, alfabetisering en sociale mobiliteit

- Alfabetisering: internationale en regionale verschillen
 - Internationaal: verschillen katholieke en protestantse landen
 - Regionaal: verschil tussen stad en platteland.
- (Kinder)arbeid en onderwijs
 - geletterdheid is erg waardevolle ‘sociale meter’ (cf. vandaag)
 - Leeftijd plechtige communie
 - Schoolverzuim recht evenredig kinderarbeid
- Kentering: tweede helft negentiende eeuw
 - Tijdens en na de eerste schoolstrijd (1878-1884)
 - Industrie vragende partij

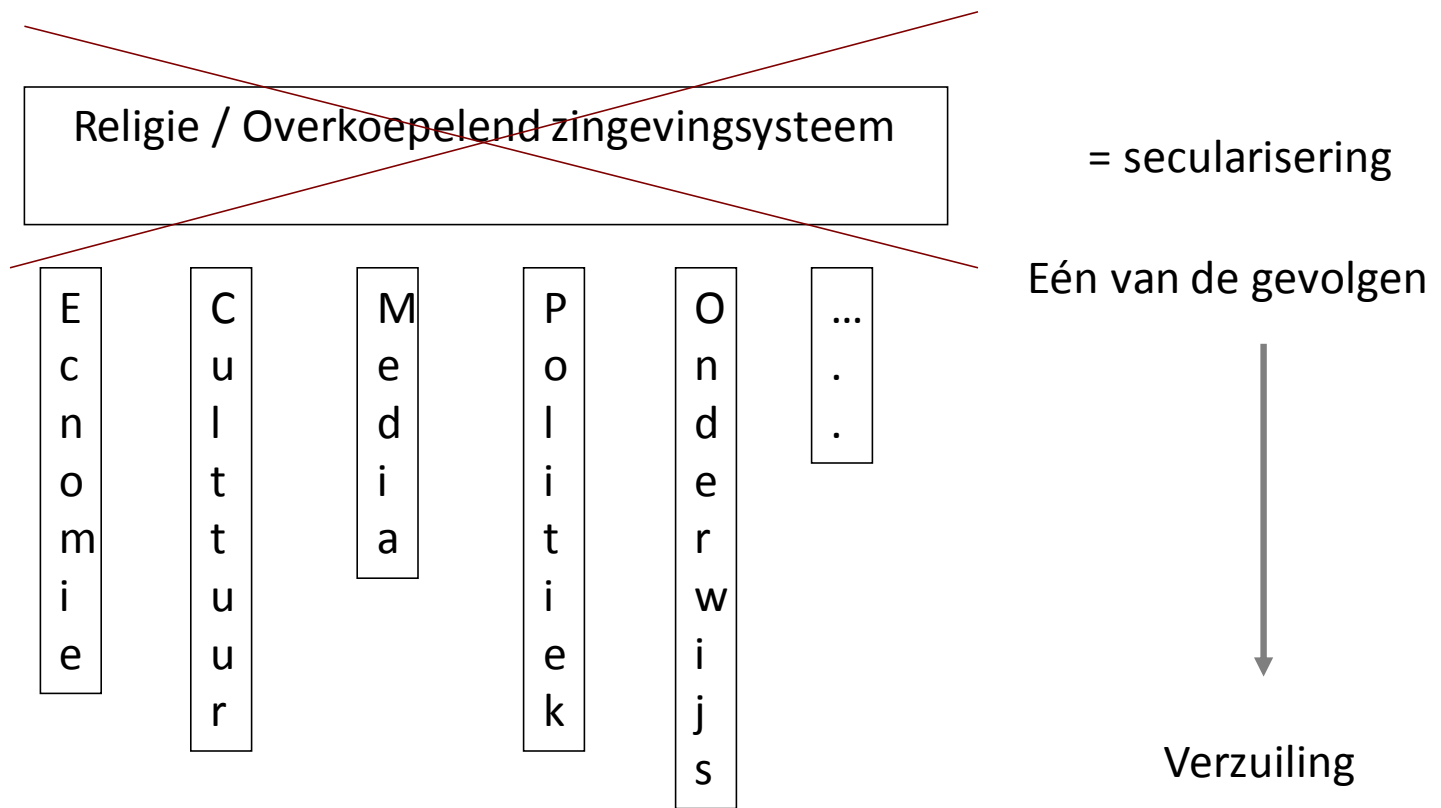
Kinderarbeid, alfabetisering en sociale mobiliteit

- Resultaat verandering: **pedagogisering van de maatschappij**
 - proces waarbij de school en onderwijsprofessionals in toenemende mate invloed zijn gaan uitoefenen op het leven van kinderen
 - onderwijs en opvoeding in toenemende mate onttrokken van het gezin
 - reproductie van waarde en normen van dominante klassen (vb. ASLK-sparen)
- Mentaliteitsverandering: onderwijs als hefboom voor sociale mobiliteit en sociale promotie
- Gendersverschillen blijven bijzonder groot

Secularisering en laïcisering

1. Secularisatie als groeiende ontkerkelijking: aangevochten
2. Secularisatie als laïcisering: het dalende belang van de waarden geïstitutionaliseerd in de kerken voor de omkadering van het alledaagse leven in een moderne samenleving
 1. Manifest (resultaat van een politiek beleid)
 2. Latent: °wisselgodsdiensten en gedeeltelijke ‘wisseloplossingen’ (vb. communisme)
3. Secularisatie als interne (kerkelijke) verandering en verzuiling

Secularisering en laïcisering

Secularisering en laïcisering: verzuiling

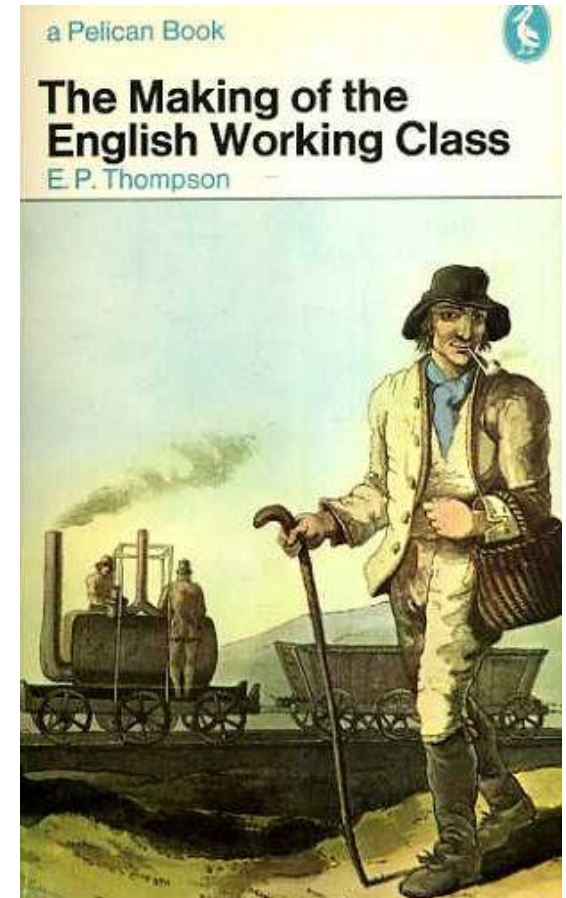
- Belgische katholieke verzuiling, reactie op:
 - algemeen stemrecht
 - schoolstrijd (antiklerikalisme)
 - uitbouw sociaaldemocratie
- Aanvankelijke betekenissen:
 - begeleiding van wieg tot graf door religieuze organisaties
 - segregatie maatschappij: natie binnen de natie, “gesubsidieerde vrijheid”
- Gaandeweg: loskoppeling godsdienstig wereldbeeld. Dus ook socialistische en liberale zuil
- Definitie: “Een zuil is een relatief geïntegreerd, met een enkele politieke partij verbonden netwerk van organisaties die op grond van een godsdienst, levensbeschouwing of ideologie in uiteenlopende domeinen werkzaam zijn”

Democratisering

- Emancipatie van de massa: erkennen van de rechten en vrijheden van het individu
 - 1789: Franse revolutie
- De democratisering van het stemrecht in België (wettelijk kluwen!):
 - 1) 1830-1894: Cijnskiesrecht
 - 2) 1894: algemeen meervoudig stemrecht (capacitair + censitair)
 - 3) 1919 (1921): algemeen enkelvoudig stemrecht voor mannen
 - 4) 1948: algemeen stemrecht
- Stemrecht één van dé speerpunten in arbeidersbeweging én vrouwenbeweging

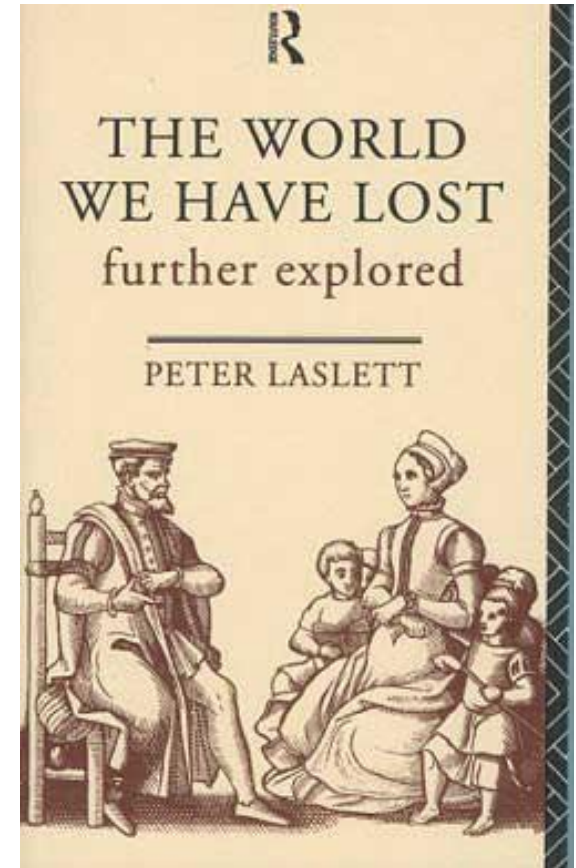
2. Een geschiedenis van onderuit

- History from below – Alltagsgeschichte
 - Eerste fase: strijd tegen onderdrukkers
 - Tweede fase: mentaliteit, leefwereld en cultuur
- E.P. Thompson (1963): “the working class made itself as much as it was made”
- Her-story in plaats van his-story
- People without history: krijgen ook een geschiedenis

Een geschiedenis van onderuit

- Familiegeshiedenis: Peter Laslett (jaren 1960)
 - Ging in tegen clichés over honkvaste kerngezin
 - Crisis gezin in lange termijnperspectief
- Micro-geschiedenis
- Kanttekeningen bij de « gemene geschiedenis »:
 - Dagelijks leven: altijd een selectie
 - De kleine man : de niet-machthebber
 - Niet verzanden in anekdotiek
 - Nostalgische romantisering

**Ontdek jouw
familiegeschiedenis
in 5 stappen !**

Welkom op familiegeschiedenis.be

Dit digitaal portaal is het startpunt voor iedereen die geïnteresseerd is in het familieverleden. Je vindt er een multimediale stap-voor-stap handleiding om je eigen familiegeschiedenis te schrijven, uitleg over bronnen en een hele reeks nuttige tools en links.

Familiegeschiedenis is hot

Zie collegeplank

An advertisement for "Knack Stamboom & Familie". At the top, the "Knack" logo is in a red box. Below it, the title "Stamboom & Familie" is written in large black and red letters. A yellow circle on the left contains a tree icon and the text "Maak je eigen stamboom IN 8 STAPPEN!". The central image is a large tree with several empty photo frames hanging from its branches. Below the tree, there are three panels with text: "Zo zoek je online", "Verwanten in het buitenland opsporen", and "Welke rol speelt DNA?". At the bottom, a dark blue banner contains the text "Onttrafel je geschiedenis en vind je voorouders!". The background of the bottom section shows a historical scene with a ship and a building.

Familiegeschiedenis is hot

Familiekronieken als
levenswerk

Rijk privé-archief?

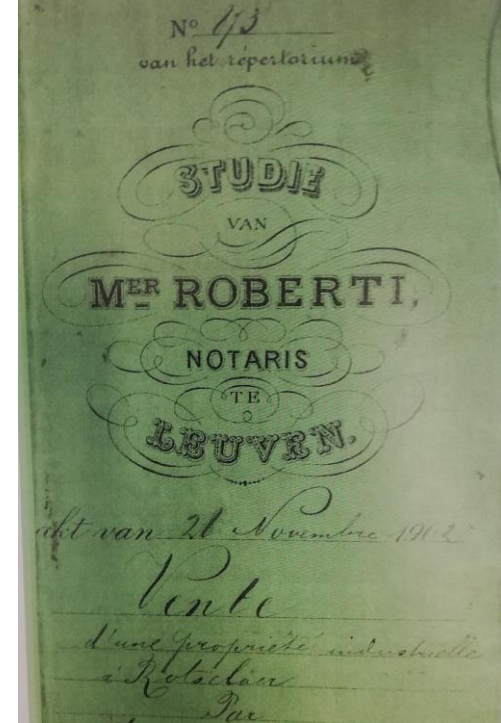

Getuigschrift lager onderwijs

Zegels familiebedrijf

Notariële akten

Postkaarten

Familiefoto's

3. Hoe een onderzoek opzetten?

STAP 1. Na keuze onderwerp: literatuurlijst (secundaire literatuur) opstellen en inlezen

STAP 2. Probleemstelling en vragen

STAP 3. Confrontatie met primaire bronnen (heuristisch)

STAP 4. Synthese

Bij 3. begint opnieuw -> wisselwerking tussen literatuur en bronnen

Constante wisselwerking (!)

Hoe een onderzoek opzetten?

STAP 1: Literatuurlijst opstellen en inlezen

1. 'papieren' bibliografieën
2. elektronische bibliografieën, databanken en catalogi
3. exciperen van tijdschriften
4. literatuurlijsten van publicaties
5. standaardwerken opsporen via reviewartikelen en recensies

Hoe een onderzoek opzetten?

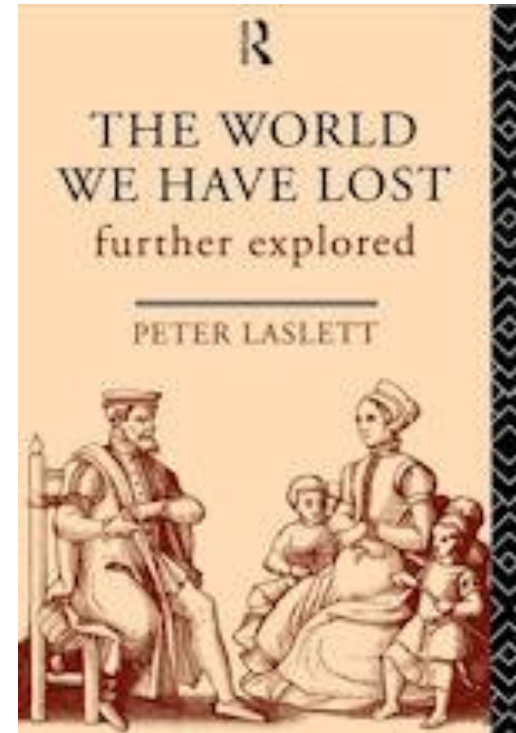
STAP 2: probleemstelling en vragen

- Formuleren van probleemstelling of vraagstelling na consultatie secundaire literatuur (hiaten, hypotheses) en verdere afbakening van het onderwerp (tijd - ruimte)
- Probleemstelling => hypothese of stelling
- Probleemstelling en onderzoeksvragen structureren de opbouw van het betoog
- Is nodig om:
 - « Spreken van de bronnen » te vermijden
 - Louter beschrijvende historiografie te vermijden

Hoe een onderzoek opzetten?

STAP 2: probleemstelling deze oefening

- **MODERNISERING VANUIT MICROPERSPECTIEF/LOKALE GESCHIEDENIS**
 - Traject families koppelen aan bredere historische context en veranderingen in de loop van de 19^e en 20^e eeuw:
 1. Demografische transitie, industrialisering en verstedelijking
 2. Alfabetisering, pedagogisering en secularisering
 3. Democratisering, verzuiling
- + Cesuurmomenten: Eerste en/of Tweede Wereldoorlog
+ Kolonisering

Hoe een onderzoek opzetten?

STAP 3: Confrontatie met de primaire bronnen: methodologie

- Belangrijk: keuze methodologie
 - in functie van probleemstelling: macro/micro: andere bronnen en methodologie; kwantitatief / kwalitatief
- Tijdens onderzoek: altijd terugkoppelen naar probleemstelling en vraagstelling én secundaire literatuur
- Familiegesciedenis: **history from below / micro-storia** via de **life story approach = methode**
 - kwalitatief, mentaliteitsgeschiedenis, mondelinge geschiedenis
 - kleine onderzoekseenheid, maar grote vragen

Hoe een onderzoek opzetten?

STAP 4: synthese in wetenschappelijke tekst

Wetenschappelijke tekst (scriptie, paper,...) bestaat uit:

1. Inleiding

- situering binnen historiografie (relevantie)
- afbakening onderwerp
- probleemstelling – onderzoeksvragen (structuur tekst) + hypothese/stelling

2. Het betoog

3. Besluit

- synthese: alomvattend antwoord op de probleemstelling
- antwoorden op de verschillende (deel)vragen samenbrengen + breder belang

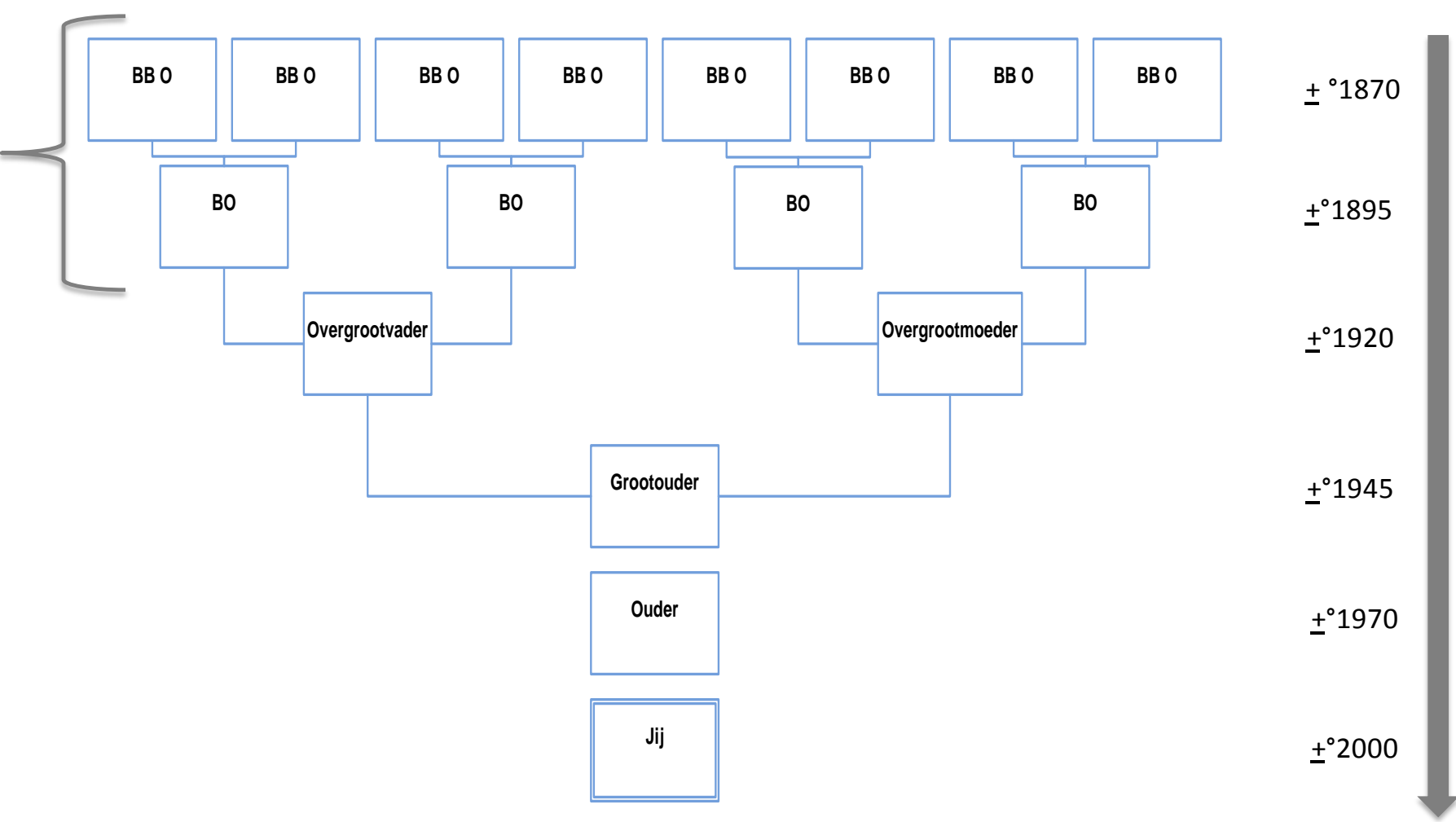
Paper heeft ook deze structuur! Aandacht voor kritisch apparaat

4. Operationaliseren onderzoeksvraag: opdrachtomschrijving

Opstellen kwartierstaat: opdrachtomschrijving

8	9	10	11	12	13	14	15
Jan Adelaïde de Schryver ° Eeklo, 15-11-1810 + Eeklo, 02-09-1882 Jeneverstoker, graanhandelaar	Camilla Mathilda Verdick ° Eeklo, 26-02-1826 + Eeklo, 18-04-1887 Beroep: / (geletterd)	Lieven Edmond Block ° Gent, 25-05-1842 + Gentbrugge, 18-04-1909 nijveraar, burgemeester Gentbrugge	Camilla Adele Pelsener ° Rouen, 03-09-1842 + Gentbrugge, 18-04-1890 beroep: / (geletterd)	Franciscus Anton. Scheeders ° St-Niklaas, 18-10-1844 + St-Niklaas, 28-05-1906 landbouwer	Hortensia Antonia Nys ° St-Niklaas, 22-04-1850 + St-Niklaas, 7-11-1928 landbouwster (geletterd)	Karel Lodewijk van Kerchove ° Meerdonk, 13-07-1833 + Meerdonk, 05-03-1916 landbouwer	Anna Theresia van Remoortel ° Clinge (Nederl.), 26-07-1840 + Meerdonk, 16-12-1882 landbouwster
x Eeklo, 31-01-1845 (12 kinderen)		x Gent, 14-08-1867 (4 kinderen)		x St-Niklaas, 31-01-1873 (12 kinderen)		x Meerdonk, 26-11-1866 (5 kinderen)	
4	5			6		7	
August Octaaf de Schryver ° Eeklo, 05-04-1848 + Gentbrugge, 18-05-1915 handelaar, nijveraar	Alice Adolphine Block ° Ledeberg, 16-11-1876 + Gentbrugge, 27-02-1961 beroep: / (geletterd)			Leo Johannes Coleta Scheeders ° St-Niklaas, 23-07-1874 + Belsele, 26-05-1937 nijveraar		Maria Camilla Celestina van Kerchove ° Meerdonk, 07-02-1878 + St-Niklaas, 19-06-1946 hielp mee in de fabriek van haar man (geletterd)	
x Gentbrugge, 20-11-1897 (7 kinderen)				x Meerdonk, 29-08-1899 (5 kinderen)			
2				3			
August Edmond Sylvain de Schryver ° Gent, 16-05-1898 + Gent, 05-03-1991 Advocaat, Nijveraar, Minister van Staat				Maria Josepha Adrienna Scheeders ° St-Niklaas, 03-05-1903 + Gent, 03-02-1990 Beroep: / (geletterd)			
x St-Niklaas, 03-02-1925 (10 kinderen)							
1	Antoon De Schryver - ° Gent, 17-06-1934 - Rechter x Brugge: 20/04/1965 (4 kinderen)						

Vervolg opdrachtomschrijving

Stap 1 De studenten beginnen met het opstellen van een ‘vierde’ van de **KWARTIERSTAAT**, te kiezen tussen één van de grootouders. Deze generaties volstaan: een grootouder (1), overgrootouders (2) betovergrootouders (4) en de zesde generatie van de bet- betovergrootouders (8). Het ‘**familiegeheugen**’ wordt ook aangeboord door een aantal oriënterende interviews af te nemen. Ook het **familiearchief** wordt in kaart gebracht (eerste opdracht).

Stap 2 Tijdens de lessen zullen verschillende thema’s besproken worden: demografische transitie, migratie, industrialisering, verstedelijking, alfabetisering, pedagogisering, secularisering, democratisering, levensstandaard, welvaartsstaat en de Wereldoorlogen. Voor twee van deze lessen wordt een voorbereidende thematische taak gemaakt.

Over twee van deze thema’s wordt algemene literatuur opgezocht, aangevuld met lokale geschiedschrijving. De tweede opdracht bevat een **BIBLIOGRAFIE** met minstens 20 boeken en artikels (14 algemene werken en 6 lokale studies). De zoekstrategie naar deze literatuur wordt grondig toegelicht.

Vervolg opdrachtomschrijving

Stap 3. De studenten consulteren een aantal relevante bronnen in lokale archieven en nemen interviews af. Voor een aantal bronnen moet op voorhand een toestemming aangevraagd worden (zie Ufora, moet zo snel mogelijk aangevraagd worden!). Wie voorouders heeft die in het buitenland woonden mag zich beperken tot mondelinge bronnen en het familiearchief. Tegen begin december wordt naast een eerste versie van de kwartierstaat de derde opdracht ingediend met een eerste verkenning van de raakpunten tussen de aangereikte thema's en de eigen familiegeschiedenis o.b.v. een **EERSTE PROBLEEMSTELLING** (500–900 woorden).

In het 2de semester (vierde opdracht) wordt een definitievere probleemstelling geformuleerd inclusief theoretisch kader en bronnenmethodologie (800–1200 woorden). Dit wordt de **INLEIDING** van de paper. Deze taak bevat ook een definitievere bibliografie, een bronnenlijst en, indien er aanvullingen gebeurd zijn, een nieuwe versie van de kwartierstaat.

Stap 4. Na individuele feedback komt de laatste stap: het schrijven van een probleemstellende **ONDERZOEKSPAPER** waarbij de gevonden informatie uit bronnen op een coherente en wetenschappelijke manier wordt geïnterpreteerd (5000-7500 woorden). Dit eindwerk wordt in mei ingediend.

+ Kleine opdrachten

- Twee kleine taken, ter voorbereiding op thematische lessen (ca. 400 à 500 woorden)
- Indienen via Ufora (telkens ten laatste dag voor de les)
- **Opdrachtomschrijving:**
 1. Een definiëring van het thema, met inbegrip van situering in ruimte en tijd.
 2. Het formuleren van een potentiële onderzoeksvraag m.b.t. het thema.
- **Gebruik maken van:**
 - Collegeplank (Faculteitsbibliotheek + Boekentoren)
 - Website www.familiegeschiedenis.be
 - Leermateriaal (Ufora)
 - Zelfgezochte extra literatuur

5. De bronnen

- Indeling volgens soort archief:
 1. Openbaar archief (Overheid: Willekeur!)
 2. Privaat archief (“schatten op zolder”)
 3. Privaatrechterlijke archieven (bv. Religieuze organisaties, bedrijven, etc.)
- Opdeling volgens type: geschreven, materiële, (on)uitgegeven en mondelinge bronnen
 - Egodocumenten
 - Mondelinge bronnen

Wie, wat, waar, waarom, wanneer,...

Gouden regel: begin bij jezelf = **STAP 1**

Stap 1: Het geheugen

• Begin bij jezelf

Noteer alles wat je weet over je levende en gestorven familieleden:

- namen (officiële en roepnamen)
- geboorte-, huwelijks- en overlijdensdata en -plaatsen
- namen van partners, kinderen,...
- enzovoort

Noteer deze gegevens op een **persoonsfiche**, **gezinskaart** of **kwartierstaat**.

• Interview je familieleden of kennissen van de familie

Vraag hen de ontbrekende gegevens in jouw kwartierstaat zoveel mogelijk aan te vullen. Ga ook na wat zij verder nog weten over het gezin waarin ze opgroeiden, over de familiebanden, de verhalen en anekdotes. Zeker oudere verwanten kunnen je vaak heel wat bruikbare informatie bezorgen. Het geheugen is niet volmaakt. Herinneringen vervagen en gebeurtenissen worden bewust of onbewust vervormd. Wees dus steeds kritisch en check de informatie later op basis van andere bronnen (zie **stap 2** en **3**).

Enkele tips bij het afnemen van interviews:

- Maak duidelijke afspraken met je getuigen en licht hen in waarover het gesprek zal gaan.
- Neem een lege persoonsfiche en/of gezinskaart en een kwartierstaat mee. Daarin kan je snel de belangrijkste sleutelgegevens noteren.
- Noteer telkens wie welke informatie verstrekke en wanneer. Zo kan je steeds op een correcte manier naar je bronnen verwijzen.

Tools

Gezinskaart

Kwartierstaat

Persoonsfiche

Vragenlijst interview

Grafmomenten opzoeken

Video

Stap 1: Het geheugen

[Stap 1. Het geheugen](#)

Eerste opdracht: familiegeheugen aanspreken en familiearchief in kaart brengen! Probeer al een kwartierstaat te maken en breng deze mee naar de volgende les.

(zie leidraad op Ufora: 'Mondelinge Geschiedenis')

Stap 2: Gedeelde kennis

Informatie over jouw voorouders is niet alleen bij je eigen familieleden of vrienden te vinden. Misschien hebben andere mensen ook wel al onderzoek gedaan dat bruikbaar is voor jou.

• Ga op zoek naar eerder onderzoek

Zoek uit of iemand ooit onderzoek heeft verricht naar jouw familie(naam). Het heeft geen zin om dubbel werk te verrichten. Blijf wel kritisch. Probeer steeds de gegevens te verifiëren op basis van originele bronnen (**stap 3**)

Eerder onderzoek over je familie kan je op verschillende manieren op het spoor komen, afhankelijk van de vorm waarin het is verschenen.

* Gepubliceerd onderzoek kan je opzoeken in

◦ Repertoria

◦ R.J. Leenaerts, *Algemeen Genealogisch-Heraldisch repertorium voor de Zuidelijke Nederlanden*, 8 dln., Handzame/Torhout, 1969-1985.

◦ *Liste alphabétique de généalogies imprimées* in L'Intermediaire, nr. 74 (1958)

◦ Publicaties in het tijdschrift *Vlaamse Stam* en andere lokale **genealogische** en **heemkundige** tijdschriften

* Ongepubliceerde gegevens in het bezit van Vlaamse genealogen werden in kaart gebracht door Familiekunde Vlaanderen in het overzicht 'Wie heeft wat?' en werden gepubliceerd in het tijdschrift *Vlaamse Stam*. Deze gegevens zijn doorzoekbaar via de databank **Ariadne**.

Tools

Ariadne

Databank heemkundige tijdschriften

Documentatiecentra familiegeschiedenis

Indices documentatiecentra FV

Familiekunde Vlaanderen

Genealogische tijdschriften

Internetgids Hennekam

Heemkunde Vlaanderen

Video

Stap 2: Gedeelde kennis

Stap 3: Naar het archief

Na een virtuele zoektocht, volgt het echte werk: een bezoek aan het archief.

In archieven worden heel wat bronnen bewaard die je iets meer over het verleden van je familie kunnen vertellen. Voor een beginnende familiekundige zijn de **akten van de burgerlijke stand** en de **parochieregisters** de belangrijkste. Ze bevatten gegevens over geboortes of dopen, huwelijken en overlijdens.

Waarom naar het archief? Op internet is een deel van deze akten in digitale kopie of bewerkte vorm terug te vinden (**stap 2**). Toch is het archief meer dan een bezoekje waard:

- Niet alles is al online beschikbaar
- De originele bronnen geven veel meer geheimen prijs over je voorouders

• Akten van de burgerlijke stand

Een **geboorte**, **huwelijk** of **overlijden** werd vanaf 1796 geregistreerd door de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar de gebeurtenis plaatsgreep. De registers met akten worden steeds in tweevoud bewaard: één exemplaar bevindt zich in de gemeente (dienst Burgerlijke Stand), een tweede exemplaar is bestemd voor de Rechtbank van Eerste Aanleg. Dit laatste exemplaar wordt later in een rijksarchief gedeponereerd.

Opmerking: het tweede exemplaar van de registers burgerlijke stand wordt wel in het rijksarchief gedeponereerd, maar wordt centraal bewaard en is niet raadpleegbaar.

Voor akten jonger dan 100 jaar klop je bij de gemeente aan. Voor akten ouder dan 100 jaar kan je terecht in het **rijksarchief** (in de hoofdplaats van de provincie, in een arrondissementeel rijksarchief of voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in het rijksarchief te Anderlecht).

Tools

[Adressenlijst rijksarchieven](#)

[Privacywet](#)

[Rechtbanken van Eerste Aanleg](#)

[Republikeinse kalender](#)

Video

Stap 3: Naar het archief

Het Rijksarchief in België

Zoeken in het Rijksarchief in België

Vul onze enquête in»

[Thuispagina](#)

[Archieven](#)

[Archiefvormers](#)

[Personen](#)

[Bibliotheek](#)

[Thema's](#)

[FAQ](#)

Gebruikersnaam

Wachtwoord

Automatisch inloggen

- [Wachtwoord vergeten?](#)
- [Gebruikersnaam vergeten?](#)
- [Registreer](#)

<http://www.arch.be>
De archiefbewaarplaatsen

Zoeken in het Rijksarchief in België

De 'zoekrobots' zijn dé toegang tot de archieven die bewaard worden in het Rijksarchief.

De vernieuwing van deze zoekrobots is één van de belangrijkste projecten voor het Rijksarchief. Niet alleen de technische infrastructuur maar ook de zoekmogelijkheden en de presentatie worden aangepast.

Belgische parochieregisters en registers van de burgerlijke stand online!

De website van het Rijksarchief maakt meer dan 15 miljoen pagina's genealogische bronnen (parochieregisters en burgerlijke stand) gratis toegankelijk.

Miljoenen akten toegankelijk in uw woonkamer. Bijna 25.000 Belgische parochieregisters (inclusief tafels), die in de verschillende depots van het Rijksarchief bewaard worden, zijn raadpleegbaar, naast enige aanvullingen ter beschikking gesteld door andere archiefdiensten.

De digitalisering van de registers van de burgerlijke stand is nog niet afgerond. Naarmate de digitale beelden verwerkt zijn, worden ze aan de website toegevoegd. Waar tienjaarlijkse tafels beschikbaar zijn, werden ook deze ingescand. Consultatie is gratis, maar wie toegang wil krijgen tot de beelden moet wel over een login en wachtwoord beschikken, dit kan op <http://search.arch.be/nl/component/user/register> aangemaakt worden. De applicatie laat toe in/uit te zoomen en contrast en helderheid aan te passen.

[Overzicht parochieregisters](#)

[Overzicht registers burgerlijke stand](#)

OKTOBER			
Donderdag 3/10 (10u-13u)	RAG	(Werk)college 1: Inleidende les – opdrachtomschrijving	
Donderdag 10/10		Lesvrij. Verkenning eigen familiegeschiedenis (familiegeheugen en familiearchief aanspreken)	
Donderdag 17/10	RAG	Workshop: De basisbronnen (in twee groepen, inschrijven via Ufora) + aanvragen toegang bronnen + archiefbezoek	
Donderdag 24/10	RAG	(Werk)college 2: Demografische transitie en migratie	
Donderdag 31/10	RAG	VT 1	(Werk)college 3: Industrialisering en verstedelijking
NOVEMBER			
Donderdag 7/11	RAG	VT 2	(Werk)college 4: Secularisering, pedagogisering/alfabetisering en democratisering/verzuiling
Donderdag 14/11	RAG	Workshop: De probleemstelling	
Donderdag 21/11		Indienen taak 2 (Bibliografie)	Lesvrij. Werken aan taak 1 en 3
Donderdag 28/11		Lesvrij. Werken aan taak 1 en 3	

DECEMBER

<u>Woensdag 4/12</u>		Indienen taak 1 (Kwartierstaat) Indienen taak 3 (Eerste probleemstelling o.b.v. thematische raakpunten eigen familiegeschiedenis)
Donderdag-vrijdag 12-13/12	RAG	Feedback taken 1, 2 en 3 + workshops (in vier groepen, inschrijven via Ufora)

Donderdag 19/12		Lesvrij. Taken 1, 2 en 3 herwerken op basis van feedback.
-----------------	--	--

FEBRUARI

Dinsdag 11/2 (10u-13u)	RAG	(Werk)college 5: De welvaartsstaat en consumptie + oefening historische muntwaardes
Dinsdag 18/2	RAG	(Werk)college 6: WO I en WO II
	Ufo	Zelfstandig werk, mogelijkheid tot begeleiding via mail of na afspraak.

MAART

Dinsdag 03/03

Indienen taak 4

(Inleiding + Bibliografie + Bronnenlijst (+ Kwartierstaat))

Week 9-13/3

Ufo

Individuele **feedback** taak 4

30 maart – 3 april : projectweek opleiding Geschiedenis

VERLEDEN WEEK

MAART-APRIL-MEI

Ufo

Zelfstandig werk, mogelijkheid tot begeleiding via mail of na afspraak.

MEI		
Vrijdag 8/05		Indienen finale paper (eerste zit)
Vrijdag 15/05		Indienen evaluatie www.familiegeschiedenis.be
AUGUSTUS		
Vrijdag 14/08		Indienen finale paper (tweede zit)

Besluit

- Mooie oefening om het historisch ambacht onder de knie te krijgen
- Beperkte tijd:
 - Ga het hele jaar door aan de slag!
 - zo snel mogelijk keuzes maken (!). Stuur zo snel mogelijk de brieven naar de Rechtbank van Eerste Aanleg (indien nodig)
- Gebruik het forum op Ufora. Wissel gegevens uit:
 - Archief (een ‘missing link’)
 - Praktische informatie
 - Per provincie, stad, dorp, ...

Toch nog vragen? davy.verbeke@ugent.be

Jouw onderzoek in *Vlaamse Stam*?

Familiegeschiedenis in een moderniserende samenleving democratisering en Eerste Wereldoorlog

Elias Degruyter

In dit artikel voer ik een onderzoek rond twee verschillende thema's, aan de hand van mijn familiegeschiedenis. Enerzijds spits ik me toe op een deel van het lange democratiseringsproces dat aan de basis ligt van onze politieke inspraak anno 2015, anderzijds wil ik onderzoeken wat de Eerste Wereldoorlog deed met het leven in Veurne, destijds het hart van het onbezette België. De rode draad door het onderzoek is mijn familiegeschiedenis. Via de onderzoeksmethode van de microstoria of de history from below probeer ik informatie uit literatuur nauwkeurig te toetsen aan de geschiedenis van mijn familie, en werp ik anderzijds, vanuit dit familieperspectief, een ander licht op gekende historische feiten. Dit zorgt voor een beter begrip van de grote gebeurtenissen en creëert een boeiend kader voor het kleine verhaal van mijn familie aan vaderskant. Het democratiseringsproces van de 19de eeuw en de vluchtingenthematiek tijdens WO1 krijgen op die manier een gezicht, namelijk dat van mijn voorouders.

In het politieke landschap van België was van 1848 tot 1884 het liberalisme dominant. In Veurne was de politieke vertegenwoordiging in die periode bijna uitsluitend liberaal. In 1960 kwam de burgemeesterssjerp in handen van August Behaeghel, de rijkste burger van Veurne.² Hij zou achttien jaar besturen. Bij verkiezingen zorgde hij, en hij wellicht niet alleen, voor rijtuigen en maaltijden voor plattelandskiezers die naar Veurne moesten komen. Hij bezorgde zelfs stembriefjes waarop alvast zijn naam was aangekruist: je hoefde het stembiljet enkel nog in de stembus te deponeren. Behaeghel bleef burgemeester tot aan zijn dood in 1878. Over hem schrijft auteur Wilfried Pauwels:³

"Met August Behaeghel verdween een bekwame en ijverige burgemeester die cultuur en welvaart nastreefde, maar de tijd was aangebroken om het cijns kiesrecht door meer democratie te vervangen en de filantropie door sociale rechtvaardigheid"⁴

Nog in datzelfde jaar werden maatregelen genomen om de kiesverrichtingen te zuiveren van misbruik. Van toen af aan werd er gestemd in afgesloten stemhokjes, werden er voorgedrukte stembiljetten gebruikt en waren er getuigen aanwezig in de stemlokalen. Na de

Student Elias Degruyter in *Vlaamse Stam* 52, nr. 4 (2016): 462-471.